

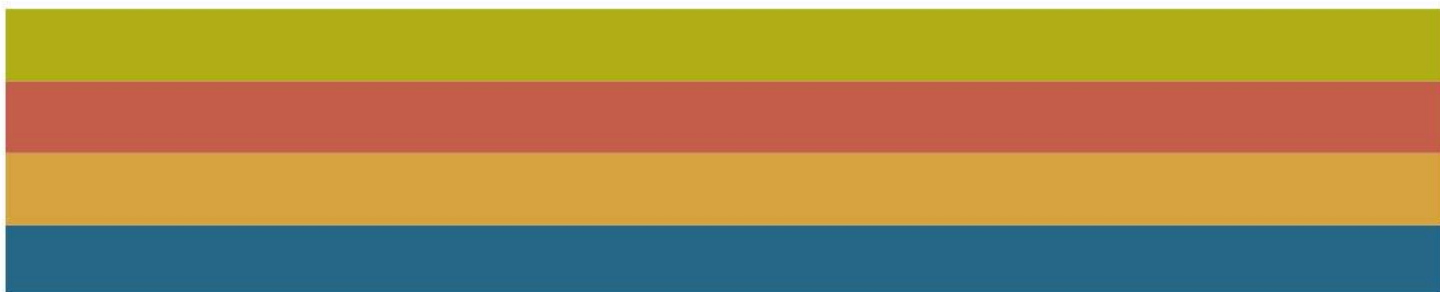
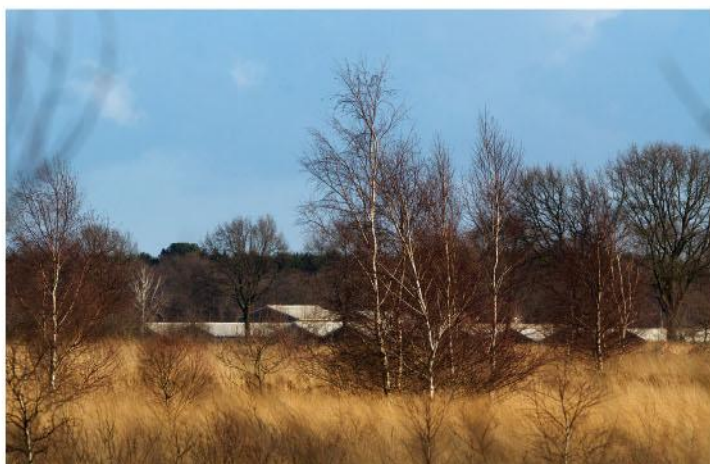

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Programma Woningbouw Kloosterveen, gemeente Assen

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport

17 oktober 2025 / projectnummer: 3911

1 Advies voor de inhoud van het MER

Gemeente Assen wil een omgevingsprogramma opstellen voor uitbreiding van de wijk Kloosterveen met maximaal 2.000 woningen. Voor het besluit hierover wordt een milieueffectrapport (MER) opgesteld. Gemeente Assen heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage gevraagd te adviseren over de inhoud van het op te stellen MER.

Essentiële informatie voor het MER

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het MER. Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in het besluit over het programma woningbouw Kloosterveen het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- Een omschrijving van de referentiesituatie met daarin een duidelijk overzicht van de al genomen besluiten.
- Een 'robuustheidscheck' van de eerdere genomen besluiten op het gebied van mobiliteit, ophoging en energie.
- Een duurzame mobiliteitsvariant op basis van de uitgangspunten van 'Assen toekomstgericht op weg.
- De uitwerking van een geïntegreerd toekomstbeeld voor Kloosterveen en de gevolgen van dat geïntegreerde toekomstbeeld voor het woon- en leefmilieu in het nieuwe en bestaande deel van Kloosterveen, met hierbij speciale aandacht voor de (kwantitatief in beeld gebrachte) effecten op het gebied van mobiliteit.
- Besluitvormers en insprekers lezen in de eerste plaats de samenvatting van het MER. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

Uitvoerbaarheid in relatie tot stikstof

Voor het programma is al een Passende beoordeling uitgevoerd. Deze gaat voor het beperken van de stikstofdepositie uit van intern salderen. Op dit moment is er veel onduidelijkheid over de uitvoerbaarheid van deze mitigerende maatregel.¹

Door deze situatie is het vaststellen van het programma nu niet mogelijk ('niet uitvoerbaar') binnen de kaders van de Natura 2000-wetgeving. De Commissie ziet geen mogelijkheden om het op dit moment wél uitvoerbaar te maken. Ze adviseert het bevoegd gezag en de initiatiefnemer om samen een adequate oplossing te vinden. Het onderzoeken van een uitvoerbaar alternatief is essentieel voordat een besluit over het omgevingsprogramma Kloosterveen wordt genomen.

¹ (1) De verwachte voordelen van de mitigerende maatregel moeten vaststaan bij de Passende beoordeling, (2) een dubbele inzet van de referentiesituatie moet voorkomen worden en (3) salderen mag alleen als de maatregel niet ook nodig is om Natura 2000-gebieden te behouden, herstellen, uit te breiden of verbeteren.

Leeswijzer

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie het MER moet bevatten. Ze bouwt in haar advies voort op de Notitie Reikwijdte en detailniveau Uitbreiding en afronding woonwijk Kloosterveen, d.d. 09-04-2025 (verder: notitie R&D). Ze herhaalt slechts punten die al in de notitie R&D aan de orde komen als dat voor een goed begrip van het advies nodig is of als ze voorstelt de aanpak op onderdelen aan te passen.

Figuur 1: plangebied in omgeving (bron: notitie R&D).

Aanleiding MER

Gemeente Assen wil een omgevingsprogramma opstellen voor uitbreiding van de wijk Kloosterveen met maximaal 2.000 woningen. Dit project kent al een lange voorgeschiedenis waarbij diverse keren een mer-procedure is doorlopen. In 2011 is een bestemmingsplan 'Gebiedsontwikkeling Norgerbrug' met bijbehorend plan-MER opgesteld. Vanwege de bouwcrisis is dit bestemmingsplan uiteindelijk niet vastgesteld. In 2017 is een structuurvisie 'Afronding woningbouw Kloosterveen' met bijbehorend plan-MER opgesteld voor maximaal 2.500 woningen. Hiervan zijn er inmiddels 500 gerealiseerd.

De huidige mer-procedure is bedoeld om het MER uit 2017 te actualiseren ten behoeve van besluitvorming over een omgevingsprogramma en de hierop volgende wijzigingen van het omgevingsplan voor de resterende 2.000 woningen. Dit is een stedelijk ontwikkelingsproject zoals bedoeld in categorie J11 van Bijlage V bij het Omgevingsbesluit. Daarom geldt hiervoor een mer(boordelings)plicht. Er geldt tevens een plan-mer-plicht omdat significant negatieve gevolgen voor Natura2000-gebied niet kunnen worden uitgesloten, en er dus een passende beoordeling voor natuur moet worden opgesteld.

Rol van de Commissie

De Commissie is onafhankelijk, bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. Ze schrijft geen

milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag – in dit geval gemeente Assen – besluit over het omgevingsprogramma.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. De projectstukken die bij het advies zijn gebruikt staan op de website. Deze zijn te vinden door nummer 3911 op www.commissiener.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Achtergrond en besluitvorming

2.1 Achtergrond, probleemstelling en doel

Gemeente Assen en het NOVEX-gebied Regio Groningen–Assen hebben een grote woningbouwopgave. Om hieraan te voldoen wordt, naast stedelijke inbreidingsprojecten in Assen, de nieuwbouwwijk Kloosterveen uitgebreid en afgerond. Het is de bedoeling hier in een termijn van circa 15 jaar zo'n 2000 woningen te realiseren.

Dit gebied is al lange tijd gereserveerd voor woningbouw. In 2008 is er een 'Structuurplan stadsrandzone Assen', met bijbehorend plan-MER vastgesteld. In 2011 werd een bestemmingsplan met bijbehorend plan-MER opgesteld. Dit maakte deel uit van het 'plangebied Norgerbrug', dat samen met de buurgemeente Midden-Drenthe en de provincie Drenthe werd ontwikkeld. Deze bestemmingsplanprocedure werd uiteindelijk afgebroken vanwege de bouwcrisis. In 2017 werd een Structuurvisie Afronding woningbouw Kloosterveen, met bijbehorend plan-MER opgesteld en vastgesteld. Van de 2.500 woningen die in deze structuurvisie werden voorzien zijn er inmiddels 500 gerealiseerd. In 2023 stelde de gemeente een 'Ontwikkeldkader Kloosterveen' vast, met als doel de ontwikkeling van de resterende 2000 woningen te versnellen.

Doel is om in het gebied van zo'n 125 hectare maximaal 2.000 woningen te realiseren. Van deze woningen komen er in het planvoornemen circa 1.550 tot 1.750 ten noorden van de Drentse Hoofdvaart (daar wordt mee gestart) en circa 200–250 ten zuiden van de Drentse Hoofdvaart. De ontwikkeling loopt tot circa 2045.

2.2 Beleidskader

In de notitie R&D staat een uitgebreid overzicht van relevante wet- en regelgeving en beleidskader. Geef in het MER aan of het programma kan voldoen aan de randvoorwaarden die hieruit voortkomen. In aanvulling op het beleidskader wat in de notitie R&D genoemd wordt wijst de Commissie op de 'Visie mobiliteit 2040 – Assen toekomstgericht op weg' en de natuurherstelverordening van de provincie Drenthe.

2.3 Te nemen besluiten

De procedure voor de milieueffectrapportage wordt doorlopen voor het besluit over het omgevingsprogramma én voor de toekomstige wijzigingen van het omgevingsplan. Het staat

nog niet vast wanneer de verschillende delen van Kloosterveen daadwerkelijk zullen worden ontwikkeld; dit is afhankelijk van de marktvraag. De Commissie wijst erop dat bij elke wijziging van het omgevingsplan bezien zal moeten worden of het MER nog voldoende actueel is. Een mogelijkheid is een 'levend MER' te overwegen.²

Daarnaast zullen andere besluiten genomen worden voor de realisatie van het voornemen. Geef aan welke besluiten dit zijn, wie daarvoor het bevoegde gezag is en wat globaal de planning is.

3 Voorgenomen activiteit en alternatieven

3.1 Algemeen

In de notitie R&D staat duidelijk omschreven wat het doel is. Beschrijf in het MER ook wat de ambities zijn ten aanzien van het woon- en leefklimaat in de wijk en ten aanzien van de mobiliteit. De Commissie wijst hierbij specifiek op de doelen en ambities zoals verwoord in de Visie Mobiliteit van de gemeente, omdat op dat onderwerp nog belangrijke keuzes liggen voor Kloosterveen en de gemeente als geheel.

3.2 Varianten

Van Plan-MER 2017 naar omgevingsplan 2025

Volgens de notitie R&D wordt aangesloten bij de varianten uit het plan-MER Kloosterveen uit 2017. Deze betroffen de verkeersstructuur, de energievoorziening en de maaiveldhoogte.

3.2.1 Verkeersstructuur en varianten

Wat betreft de verkeersstructuur wil de gemeente een gevoeligheidsanalyse uitvoeren die zich richt op drie punten:

1. de Hoofdvaartsweg-zuidzijde te laten aansluiten op de eerste hoofdontsluiting;
2. de interne routing via de Sterrenbuurt mogelijk te maken;
3. punt 1 en 2 niet uit te voeren, maar al het verkeer in het zuidelijke deel van het plangebied te laten ontsluiten van de N371 (rotonde).

'Assen toekomstgericht op weg' – variant

De Commissie wijst erop dat de afstanden naar voorzieningen binnen de gehele wijk Kloosterveen beperkt zijn en gemakkelijk per fiets te bereiken zijn. Ook is Kloosterveen goed ontsloten met buslijnen. Zij adviseert daarom in het MER ook een 'duurzame mobiliteitsvariant' te onderzoeken waarin de STOMP-principes³ centraal staan, zoals ook verwoord in de mobiliteitsvisie "Assen toekomstgericht op weg"

² Zie bijvoorbeeld <https://www.commissiemer.nl/themas/omgevingsplannen/praktijk/haven-stad-amsterdam>.

³ STOMP staat voor: Stappen: goede toegankelijkheid voor voetgangers; Trappen: goede fietsverbindingen; Openbaar vervoer; Mobility as a service; Privéauto: hoe groot moet de rol daarvan zijn?

Onderdelen van een dergelijke variant kunnen zijn:

- Geen autoverbinding tussen de buurten⁴, maar alleen ontsluiting voor de auto van de wijk via de hoofdontsluitingen, gecombineerd met goede en rechtstreekse fiets- en voetgangersverbindingen naar de bestaande voorzieningen in Kloosterveen zoals scholen, winkelcentra en het station.
- Autovrije woonwijken waarbij het parkeren bijvoorbeeld bij de geplande mobiliteitshub plaatsvindt.
- Een lagere parkeernorm.
Hogere frequenties van buslijnen of ander OV.

Doel van een dergelijke variant is inzichtelijk te krijgen wat het betekent voor het woon- en leefklimaat in de wijken en hoe elementen hieruit kunnen worden opgenomen in de voorkeursvariant.

Dit is verder uitgewerkt in paragraaf 4.4 van dit advies.

3.2.2 Energie

De gemeente wil wat betreft energie uitgaan van energieneutrale, dan wel passieve of energieleverende gebouwen. Op dit gebied vindt momenteel veel innovatie plaats; gezien de lange ontwikkeltermijn is te verwachten dat zich op dit gebied nieuwe ontwikkelingen zullen voordoen. Zowel inrichting van de wijk als vormgeving van de huizen (oriëntatie, bezonning, overstekken, isolatie) kunnen hierbij een rol spelen. De Commissie adviseert in het MER te beschrijven

- Welke oplossingsrichtingen voor deze doelstelling worden verkend.
- Welke vanaf het begin moeten worden meegenomen (bijvoorbeeld oriëntatie van het stratenpatroon).
- Welke relatief gemakkelijk in latere deelontwikkelingen zijn door te voeren (bijvoorbeeld aspecten van woningontwerp).
- Welke mogelijkheden er zijn voor energie-opwekking en -opslag in de wijk, bijvoorbeeld door middel van buurtbatterijen, en wat hier aan ruimtereservering voor nodig is.
- De Commissie wijst erop dat ook bij een dergelijke ambitie congestie op het stroomnet nog steeds een 'showstopper' kan zijn⁵. Zij adviseert in het MER te verkennen in hoeverre dit het geval kan zijn in de regio Assen, over de periode dat de woningbouw plaatsvindt.

3.2.3 Maaiveldhoogte

De notitie Reikwijdte en Detailniveau stelt dat de gemeente geen aanleiding ziet voor hernieuwd onderzoek naar maaiveldhoogte en waterpeil, omdat de keuzes daarover uitgekristalliseerd zijn. Naar aanleiding van de destijds doorlopen mer-procedure is in 2017 besloten het maaiveld ca 150 cm op te hogen. De Commissie wijst erop dat sinds 2017 aanpassing aan de gevolgen van klimaatverandering meer in de aandacht is komen te staan. De risico's van klimaatverandering werken twee kanten op:

⁴ Zelfs als er al over hoofdontsluitingen is besloten.

⁵ De termen 'passiefhuis' en 'energie neutraal gebouw' hebben betrekking op de energieprestatie (verbruik minus afname) van een gebouw over het hele jaar genomen. In het Nederlandse klimaat betekent dat, dat er in de wintermaanden nog steeds een zekere mate van energie nodig is voor verwarming en verlichting, en dat er in de zomer vaak meer energie wordt opgewekt dan gebruikt. Een aansluiting op het stroomnet blijft dus nog steeds nodig.

- Verdroging en opwarming bij lange droogteperioden. Dit zorgt voor stress en uitval bij bomen en ander groen in de wijk. Dat heeft weer sterkere opwarming tot gevolg.
- Wateroverlast in lage gedeelten (zoals de bestaande woningen langs de Hoofdvaart) wanneer piekbuien onvoldoende kunnen worden opgevangen of wanneer de afvoercapaciteit onvoldoende is in langdurige natte perioden.

De Commissie adviseert daarom in het MER tenminste een 'robuustheidscheck' te doen van de eerder genomen besluiten over maaiveldhoogte en waterpeil. Als hieruit blijkt dat voortschrijdend inzicht noopt tot het heroverwegen van de gemaakte keuzes adviseert de Commissie een variant met minder ophoging, dan wel meer waterberging in het openbaar groen (bijvoorbeeld in de vorm van wadi's) te onderzoeken.

3.3 Referentie

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied, inclusief reeds genomen besluiten (specifiek die zijn genomen sinds 2017). Beschrijf ook de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling, als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de 'autonome ontwikkeling' verstaan: de toekomstige milieutoestand zonder dat de voorgenomen uitbreiding van Kloosterveen wordt gerealiseerd.

Besteed hierbij specifiek aandacht aan wijzigingen in de verkeersstructuur waarover al is besloten, zoals de voorgenomen aanpassingen en snelheidswijzigingen op de N371 en N373 en de hoofdontsluitingsstructuur.

4 Bestaande milieusituatie en milieugevolgen

4.1 Effectbepaling

De milieueffecten van het plan en de varianten moeten onderling én met de referentiesituatie worden vergeleken. Doel van de vergelijking is te laten zien in hoeverre de varianten andere effecten veroorzaken dan het plan en om te kunnen beoordelen of de gestelde (milieu)doelen worden gehaald. Om deze reden is het ook belangrijk mee te wegen of de indicatoren ook een rol kunnen spelen in het monitoringsprogramma (zie hoofdstuk 5 van dit advies).

De Commissie beveelt aan om effecten zoveel mogelijk kwantitatief te beoordelen en daarbij de doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het milieubeleid te betrekken. Breng positieve en negatieve effecten los van elkaar in beeld en voorkom daarmee dat kansen en bedreigingen tegen elkaar worden weggestreept.

Tijdshorizon klimaatverandering

De tijdshorizon van klimaatverandering komt niet overeen met de gebruikelijke planhorizon van het ruimtelijk beleid. Gezien de bestaande onzekerheden van klimaatverandering adviseert de Commissie om voor het aspect klimaatverandering een doorkijk te geven naar effecten op de (zeer) lange termijn (tot 2100). Maak hierbij gebruik van de actuele

klimaatscenario's. Houd rekening met fasering in de realisatie van het project en hanteer waar relevant verschillende tijdhorizonten. Besteed aandacht aan cumulatie van effecten met andere ontwikkelingen in het studiegebied.

4.2 Water en bodem

Geef op basis van de in paragraaf 3.2 van dit advies genoemde 'robuustheidscheck' inzicht in de effecten op het water- en bodemsysteem, ook op de (zeer) lange termijn. Besteed expliciet aandacht aan de effecten op omliggende bewoning. Geef aan welke maatregelen genomen (kunnen) worden om wateroverlast en watertekort te voorkomen bij extreme omstandigheden.

Geef inzicht in de autonome ontwikkeling van de (grond)waterkwaliteit en de gevolgen van het ontwikkelen van deze laatste fase van Kloosterveen en toets deze aan de chemische en ecologische doelen van de Kaderrichtlijn Water. Toon aan dat geen achteruitgang van de toestand van het water optreedt, ook niet tijdelijk. Geef aan hoe het project kan bijdragen aan het verbeteren van de waterkwaliteit en het bereiken van een goede toestand van oppervlaktewater- en grondwaterlichamen in het studiegebied.

Geef aan of er venige (rest)lagen in het plangebied voorkomen en of in dat geval zetting te verwachten is.

4.3 Natuur

Natuurwaarden algemeen

Geef een algemeen beeld van de natuur in het studiegebied, inclusief de verschillende samenhangende deelgebieden. Geef de waardevolle (deel)gebieden op kaart aan. Geef een algemeen beeld van de belangrijkste processen en problemen, de natuurwaarden, de verschillende leefgebieden en de aanwezige soortgroepen. Betrek hierbij de resultaten van de analyse van het water- en bodemsysteem.

Geef vervolgens aan welke kenmerkende habitattypen en soorten aanwezig zijn, en hun onderlinge relaties. Beschrijf de autonome ontwikkeling van de natuur in het gebied. Geef aan voor welke dieren en planten aanzienlijke gevolgen te verwachten zijn, wat de aard daarvan is en wat dit betekent voor populaties. Beschrijf mitigerende en/of compenserende maatregelen die eventuele aantasting kunnen beperken of voorkomen.

Kansen voor biodiversiteit

De nieuwe wijk wordt een rustige, groene buitenwijk, die een belangrijke bijdrage kan leveren aan de biodiversiteit in het gebied. De Commissie adviseert om te onderzoeken hoe die bijdrage kan worden ingevuld. Denk daarbij aan het creëren van nestgelegenheid voor vogels en vegetatie die aantrekkelijk is voor insecten. Zowel de inrichting (beplanting) als het beheer (maaifrequentie) kunnen daaraan bijdragen.

Natuurnetwerk Nederland (NNN) en Kaderrichtlijn Water

Beschrijf voor de gebieden uit het NNN rond het plangebied de wezenlijke kenmerken en waarden. Onderzoek welke gevolgen het project voor deze actuele en potentiële kenmerken en waarden heeft. Houd daarbij rekening met externe werking. De Commissie adviseert om te

onderzoeken hoe de ontwikkeling van de woonwijk kan bijdragen aan het behalen en behouden van een goede toestand van KRW-(grond)waterlichamen en daarbij gebruik te maken van de Ecologische Sleutelfactoren (ESF).

Natura 2000-gebieden en stikstof

Nabij het plangebied bevinden zich Natura 2000-gebieden, zoals het Fochtelooverveen en Witterveld. De notitie R&D geeft terecht aan dat negatieve gevolgen op Natura 2000-gebieden niet op voorhand uitgesloten kunnen worden. Daarom is een Passende beoordeling opgesteld. Hieruit blijkt, dat effecten, anders dan door stikstofdepositie, kunnen worden uitgesloten.

Voor de effecten van stikstofemissie en -depositie is een tweede Passende beoordeling opgesteld. Hieruit blijkt dat het verdwijnen van de in het plangebied aanwezige pluimveehouderij opweegt tegen de stikstofemissie door ontwikkeling van de eerste duizend woningen van Kloosterveen (interne saldering).⁶ De Commissie spreekt haar waardering uit voor dit tijdig uitgevoerde onderzoek. Zij plaatst hierbij echter twee kanttekeningen.

Op 7 oktober 2025 is AERIUS Calculator geactualiseerd. De nieuwe versie moet worden toegepast in lopende procedures, maar logischerwijs was met deze versie nog geen rekening gehouden bij het opstellen van de Passende beoordeling. De Commissie adviseert daarom om de AERIUS-berekeningen voor dit programma opnieuw uit te voeren met de nieuwe versie, en zo nodig de uitkomsten te verwerken in het MER (de effectbeoordeling en het onderzoek naar mitigerende maatregelen).

Ook is sinds het opstellen van de Passende beoordeling nieuwe jurisprudentie ontstaan.⁷ Daardoor is er op dit moment veel onduidelijkheid over de uitvoerbaarheid van deze mitigerende maatregel. Er zijn bijvoorbeeld nog geen beleidsregels van de relevante bevoegde gezagen. De Passende beoordeling bevat dan ook geen onderbouwing dat voldaan wordt aan de vereisten uit jurisprudentie.⁸

Uit de wetgeving volgt dat een project alleen doorgang kan vinden als de zekerheid wordt verkregen dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast, of de zogenaamde ADC-toets met succes wordt doorlopen.⁹

Door deze situatie ziet de Commissie op dit moment geen alternatief voor het omgevingsprogramma dat met zekerheid uitvoerbaar is binnen de kaders van de Natura 2000-wetgeving. Ze adviseert het bevoegd gezag en de initiatiefnemer om hiervoor samen een adequate oplossing te vinden. Het onderzoeken van een uitvoerbaar alternatief is essentieel voordat een besluit over het omgevingsprogramma Kloosterveen wordt genomen.

⁶ De Commissie merkt hierbij op, dat in deze Passende beoordeling is gerekend met de AERIUS calculator 2023. Het is niet onmogelijk dat de nieuwste versie van AERIUS op (iets) andere cijfers uitkomt.

⁷ <https://www.commissiener.nl/jurisprudentie/ECLI%3ANL%3ARVS%3A2024%3A4923>.

⁸ (1) De verwachte voordelen van de mitigerende maatregel moeten vaststaan bij de Passende beoordeling, (2) een dubbele inzet van de referentiesituatie moet voorkomen worden en (3) salderen mag alleen als de maatregel niet ook nodig is om Natura 2000-gebieden te behouden, herstellen, uit te breiden of verbeteren.

⁹ De ADC-toets bestaat op grond van artikel 10.24, tweede lid, Besluit kwaliteit leefomgeving uit de volgende vragen: A: is er een alternatieve oplossing voorhanden? D: dient de activiteit een dwingende reden van groot algemeen belang? C: zijn compenserende maatregelen mogelijk om de gevolgen teniet te doen?

4.4 Mobiliteit

Doelen baseren op de visie mobiliteit 2040 'Assen Toekomstgericht op weg'

Beschrijf in het MER hoe de doelen voor (duurzame) mobiliteit, zoals beschreven in de visie mobiliteit 2040 'Assen toekomstgericht op weg', per variant gerealiseerd kunnen worden. Beoordeel in hoeverre de te onderzoeken varianten bijdragen aan de gestelde doelen.

Zoveel mogelijk kwantitatief beoordelen met behulp van een multimodaal verkeersmodel

Volgens het beoordelingskader worden de effecten van de varianten veelal kwalitatief beoordeeld. De Commissie adviseert om zoveel mogelijk kwantitatief te onderzoeken met behulp van een multimodaal verkeersmodel om daarmee de effectiviteit van de mobiliteitsmaatregelen scherp in beeld te krijgen.

Onderbouw de keuze van het gehanteerde verkeersmodel en ga in op de gehanteerde uitgangspunten en onzekerheden zodat de resultaten goed navolgbaar zijn.

Beoordeel op relevante criteria

Volgens het voorstel in de notitie R&D wordt verkeer beoordeeld op afwikkeling wegverkeer, verkeersveiligheid en gebruik van fiets en OV. De Commissie adviseert om deze criteria uit te breiden/aan te passen naar:

- **Verkeersafwikkeling.** Beschrijf waar het verkeer precies toeneemt of waar verkeer afneemt als gevolg van de woningbouw. Geef ook aan waar knelpunten in de verkeersafwikkeling worden verwacht. Focus daarbij op de verkeersafwikkeling op wegvakniveau (i/c verhoudingen) en kruispunten (verzadigingsgraad). Beschrijf of er aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn om de effecten te mitigeren.
- **Bereikbaarheid.** Beschrijf de mate waarin bedrijven, woningen en voorzieningen goed bereikbaar zijn met verschillende modaliteiten: de auto, het openbaar vervoer, de fiets en te voet. Bereikbaarheid gaat niet alleen over snelheid en reistijd, maar ook over de aanwezigheid van veilige en comfortabele verbindingen.
- **Verkeersveiligheid.** Ga in op de relatie tussen toename van auto- en vrachtverkeer en de routes van kwetsbare verkeersdeelnemers, zoals fietsers en voetgangers, met name waar intensiteiten stijgen en veel oversteekbewegingen plaatsvinden. Maak ook duidelijk hoe de veiligheid van langzaam verkeer, wordt gewaarborgd, bijvoorbeeld door auto's en fietsverkeer te scheiden. Besteed daarnaast aandacht aan de oversteekbaarheid van doorgaande wegen voor langzaam verkeer. Een eenvoudige en veilige oversteek is van belang om het gebruik van de fiets te stimuleren.
- **Duurzaamheid.** Duurzame mobiliteit gaat zowel over de verschuiving van autogebruik naar duurzamere alternatieven zoals de fiets, het openbaar vervoer en lopen, als over de opkomst van de elektrische auto. De mate waarin het aantal elektrische voertuigen per inwoner toeneemt, zegt bijvoorbeeld iets over de verduurzaming van het wagenpark en de bijbehorende effecten op de mobiliteit.

4.5 Leefomgeving en gezondheid

Geef aan welke effecten bestaande infrastructuur heeft op het woon- en leefmilieu in het plangebied. Breng de kwaliteit van het toekomstige woon- en leefmilieu in het plangebied in beeld met aandacht voor geluid, luchtkwaliteit, externe veiligheid en gezondheid.

Geef aan wat de mogelijkheden zijn voor gezondheidsbevordering, zoals de aanwezigheid van groen, uitnodigen tot bewegen, gezonde mobiliteit, fiets- en wandelroutes, toegankelijkheid van recreatieve voorzieningen en voor gezondheidsbescherming, ook die onder de wettelijke normen tot aan de gezondheidskundige advieswaarden.

4.6 Ruimtelijke kwaliteit, landschap en cultureel erfgoed

Het beoordelingskader in de notitie R&D geeft aan dat de effecten op archeologie, cultuurhistorie¹⁰ en landschap onderzocht zullen worden aan de hand van een aantal subcriteria: archeologische waarden, cultuurhistorische waarden, landschappelijke waarden en beperkingen en kansen van toekomstige ontwikkelingen. De Commissie constateert dat hierin het begrip ruimtelijke kwaliteit ontbreekt, terwijl de gemeente en de Regio Groningen-Assen hiervoor wel ambities hebben uitgesproken.¹¹

Omdat de keuze al is gemaakt om 'kleine buurten' te ontwerpen wordt er mogelijk vanuit gegaan dat ruimtelijke kwaliteit niet onderscheidend is voor de vergelijking van varianten. De Commissie beveelt aan om ruimtelijke kwaliteit als zelfstandig criterium te hanteren. Hierbij kan gedacht worden aan aspecten als groen in de wijk, aansluiting bij de landschappelijke structuur van de omgeving, toegang naar voorzieningen en parkeerbeleid.

5 Monitoring en evaluatie

De Commissie adviseert om het beoordelingskader van het MER ook te gebruiken voor het opzetten van een monitorings- en evaluatieplan. Gebruik dit om de langjarige ontwikkeling door de verschillende fasen van de planning en realisatie van deelgebieden en het gebied als geheel te monitoren, te toetsen aan de randvoorwaarden en ambities en de milieueffecten te volgen.

Neem in het MER een aanzet op voor het monitorings- en evaluatieplan. Geef aan wat de frequentie van monitoring en evaluatie is en wie verantwoordelijk is. Beschrijf in het MER hoe in de monitoring en evaluatie de beleving van bewoners en andere belanghebbenden een rol speelt. Laat indicatoren zoveel mogelijk aansluiten bij reguliere monitoringsprogramma's, waaronder de diverse provinciale monitoringsprogramma's, en het al opgestelde beoordelingskader. Denk ook aan monitoring door andere partijen, zoals provinciale en nationale programma's voor natuurmonitoring zoals het NEM. Neem in het monitoringsplan ook de andere (woningbouw)ontwikkelingen in Assen en omgeving mee.

¹⁰ De Commissie wijst erop dat sinds inwerkingtreding van de Erfgoedwet in 2016 de wettelijke term 'cultureel erfgoed' is: uit het verleden geërfde materiële en immateriële bronnen, in de loop van de tijd tot stand gebracht door de mens of ontstaan uit de wisselwerking tussen mens en omgeving, die mensen, onafhankelijk van het bezit ervan, identificeren als een weerspiegeling en uitdrukking van zich voortdurend ontwikkelende waarden, overtuigingen, kennis en tradities, en die aan hen en toekomstige generaties een referentiekader bieden. Veelal wordt onderscheid gemaakt tussen archeologisch erfgoed, gebouwd en aangelegd erfgoed en landschappelijk erfgoed.

¹¹ Zo is het thema 'Ruimtelijke kwaliteit en Duurzaamheid' toegevoegd aan de Toekomstagenda van de regio (<https://regiogroningenassen.nl/themas/ruimtelijke-kwaliteit/>).

Geef aan welke maatregelen achter de hand worden gehouden, voor het geval niet aan randvoorwaarden of ambities wordt voldaan. Beschrijf wat de milieueffecten zijn van deze maatregelen.

Laat zien hoe de resultaten van monitoring worden gebruikt in het verdere plan-, aanbestedings- en realisatieproces. Geef aan hoe wordt gezorgd dat er enerzijds voldoende ruimte blijft bestaan voor aanpassingen aan veranderende omstandigheden, terwijl anderzijds wordt vastgehouden aan randvoorwaarden en ambities.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Advies van de Commissie over het op te stellen MER

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep geeft aan welke onderwerpen naar zijn mening moeten worden behandeld in het MER en met welke diepgang. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep het gebied bezocht waar milieugevolgen kunnen optreden. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

drs. Reinoud Kleijberg

drs. ing. Arjan van de Werken

drs. Marieke van Rhijn (voorzitter)

drs. Geertje Korf (secretaris)

Besluit waarvoor dit milieueffectrapport wordt opgesteld

Vaststellen van het programma woningbouw Kloosterveen.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor projecten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een milieueffectrapport (MER) vereist zijn. Uit [Bijlage V van het Omgevingsbesluit](#) onder de Omgevingswet volgt om welke projecten het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om 'stedelijke ontwikkeling, zoals bedoeld in categorie J11 van Bijlage V bij het Omgevingsbesluit. Een MER is ook nodig omdat effecten op Natura 2000-gebieden optreden die in een Passende beoordeling moeten worden beschreven. Daarom wordt een gecombineerd plan-/project-MER opgesteld.

Bevoegd gezag besluit

College van burgemeester en wethouders van Assen.

Initiatiefnemer besluit

Gemeenteraad gemeente Assen.

Bevoegd gezag mer-procedure

College van burgemeester en wethouders van Assen.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

De Commissie heeft alle zienswijzen en adviezen gelezen die het bevoegd gezag tot en met 22 juli 2025 heeft toegestuurd. Ze heeft ze in haar advies verwerkt, voor zover relevant voor het MER.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft gebruikt?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3911](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e info@commissiener.nl
w commissiener.nl